

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 618/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou VASIL & partners, s.r.o., Kupeckého 320/33, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/154/2023 z 28. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1Cdo/154/2023 z 28. mája 2025 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva bývalý Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „súd prvej inštancie“) výrokom I rozsudku č. k. 5C/6/2020-149 z 1. februára 2023 zrušil podielové spoluvlastníctvo sťažovateľa (žalobcu) a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaná v 1. rade“, „žalovaný v 2. rade“, žalovaná v 3. rade“, „žalovaná vo 4. rade“, „žalovaný v 5. rade“ alebo spolu „žalovaní“) – nezistených vlastníkov, zastúpených Slovenským pozemkovým fondom, ku konkrétne špecifikovaných nehnuteľnostiam evidovaným Okresným úradom Nové Mesto nad Váhom na liste

vlastníctva „číslo XXXX k. ú. ■■■■ obec ■■■■, okres ■■■■ parcela reg. ■■■■, číslo XXXXX, XXXXX, XXXXX“ tak, že nehnuteľnosti v celosti prikázal do výlučného vlastníctva sťažovateľa. Výrokom II zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalovanej v 1. rade ako náhradu za spoluvlastnícky podiel 765,33 eur. Výrokom III zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalovanému v 2. rade náhradu za spoluvlastnícky podiel 85,03 eur. Výrokom IV zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalovanej v 3. rade náhradu za spoluvlastnícky podiel 85,03 eur. Výrokom V uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalovanej vo 4. rade náhradu za spoluvlastnícky podiel 255,11 eur. Výrokom VI uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalovanému v 5. rade náhradu za spoluvlastnícky podiel 1 020,44 eur. Výrokom VII zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalovaným náhradu stanovenú vo výrokoch II až VI na depozičný účet Slovenského pozemkového fondu. Výrokom VIII rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania a výrokom IX nepriznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie, vychádzajúc zo stanoviska najvyššieho súdu Cpj/30/97, uviedol, že primeranú náhradu treba chápať ako hodnotový ekvivalent vyjadriteľný v peniazoch umožňujúci podľa miestnych podmienok obstaranie podobnej veci, aká bola predstavovaná podielom spoluvlastníka, ktorý bol prisúdený ostatným spoluvlastníkom. V súlade s týmto právnym názorom nevychádzal pri určení výšky primeranej náhrady zo sťažovateľom predloženého súkromného znaleckého posudku, z ktorého vyplýva cena nehnuteľnosti 0,22 eur za 1 m², ale z ceny, za ktorú svoj spoluvlastnícky podiel nadobudol samotný sťažovateľ. Takto určená cena podľa názoru súdu prvej inštancie najobjektívnejšie preukazuje skutočnosť, za akú cenu sa v danom mieste a čase nadobúdajú porovnateľné nehnuteľnosti, a to napriek časovému odstupu do uzavretia kúpnej zmluvy v apríli 2016. Vzhľadom na zásadu kontradiktórnosti konania a skutočnosť, že na preukázanie všeobecnej ceny nehnuteľnosti žiadna zo strán sporu nenavrhol iné novšie dôkazy ako tie, ktoré vyhodnotil vyššie, uložil sťažovateľovi povinnosť vyplatiť žalovaným celkovú sumu 2 210,96 eur ako primeranú náhradu za spoluvlastnícky podiel na účet zástupcu žalovaných.

3. Proti II. až VIII. výroku rozsudku súdu prvej inštancie sťažovateľ podal odvolanie, v ktorom s poukazom na ním predložený súkromný znalecký posudok namietol výšku náhrady priznanej žalovaným s tým, že za primeranú považuje celkovú sumu 147,89 eur.

4. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5Co/24/2023 z 9. augusta 2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)]. Uviedol, že v prejednávanej veci znalec pri oceňovaní daných nehnuteľností a stanovení primeranej náhrady pri výplate vychádzal z ceny stanovenej formou polohovej diferenciacie. Súd prvej inštancie zo súkromného znaleckého posudku nevychádzal, ale vychádzal z kúpnej ceny (trhovej ceny) za nehnuteľnosť, za ktorú získal samotný sťažovateľ podiel na spornej nehnuteľnosti od iného podielového spoluvlastníka, ktorú s prihliadnutím na polohu danej nehnuteľnosti a spôsob využitia danej nehnuteľnosti možno považovať za najobjektívnejšie kritérium pri stanovení hodnoty primeranej náhrady voči žalovaným. Preto sa v konečnom dôsledku stotožnil s vecne správnym a vyčerpávajúcim odôvodnením súdu prvej inštancie, na ktoré zároveň poukázal s tým, že ak boli na predmete vypořádania v krátkej dobe vypořádanim prevádzané spoluvlastnícke podiely, má cena takýchto predchádzajúcich prevodov spoluvlastníckych podielov vysokú výpovednú hodnotu, pretože umožňuje priamo nahliadnuť na relevantný trh. Pokiaľ sťažovateľ akceptoval cenu nehnuteľností navrhnutú pôvodným spoluvlastníkom, tento aspekt je významne vypovedajúci o situácii na trhu, a

zároveň je relevantným dôkazom na to, aby súd mohol stanoviť primeranú cenu náhrady za vyporiadanie podielu žalovaných a stanovenie primeranej náhrady za cenu týchto podielov. Za nepoužiteľný na prerokovaný prípad považoval rozsudok krajského súdu sp. zn. 17Co/83/2020 zo 17. marca 2021, keďže išlo o skutkovo odlišný právny spor, ktorému nepredchádzal reálny predaj nehnuteľností a, navyše, ani v tomto prípade odvolací súd neakceptoval závery súkromného znaleckého posudku predložené žalobcom a hodnotu primeranej náhrady za vyporiadavaný spoluvlastnícky podiel v poľnohospodárskych nehnuteľnostiach stanovil iným spôsobom (na 1 euro za m²).

5. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, tvrdiac, že krajský súd nevyhodnotil sťažovateľom predložený súkromný znalecký posudok, neuviedol, prečo ho nevzal do úvahy, ani sa nezaoberal odvolacími námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa určenia kúpnej ceny za 1 m², keďže spoluvlastnícke podiely k 14 z 214 prevádzaných nehnuteľností nadobudol za rôzne sumy. V tejto súvislosti krajskému súdu vytkol, že sa bez náležitého odôvodnenia odklonil od vlastnej rozhodovacej praxe v skutkovo a právne obdobných prípadoch, napr. od uznesenia sp. zn. 19Co/66/2022 z 29. júna 2023.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením (doručeným sťažovateľovi 7. júla 2025) dovolanie odmietol ako neprípustné [§ 447 písm. f) CSP]. S poukazom na právnu úpravu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku uviedol, že argumentácia sťažovateľa spočívajúca v tom, že súdy nižšej inštancie pri svojom rozhodovaní nezohľadnili ním predložený súkromný znalecký posudok, sumy, za ktoré nadobudol iné nehnuteľnosti, ani závery uznesenia krajského súdu sp. zn. 19Co/66/2022 z 29. júna 2023, čo sa týka akceptácie znaleckého posudku, je zjavne neopodstatnená. Z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie je zrejmé, prečo súdy nemohli akceptovať sťažovateľom predložený súkromný znalecký posudok, prečo nejde o rovnaký prípad ako v sporoch, na ktoré sťažovateľ poukazoval, a taktiež prečo považovali cenu, za ktorú sťažovateľ nadobudol nehnuteľnosť parc. č. [REDACTED] za takú, za ktorú je nutné vysporiadať aj zrušené podielové spoluvlastníctvo pri nehnuteľnostiach parc. č. [REDACTED] a parc. č. [REDACTED]. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie sú v príslušných častiach riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené, keďže z vykonaného dokazovania a z predložených dôkazov im vyplynul správny záver o určení ceny za vysporiadavané pozemky. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv (body 5 až 17 napadnutého uznesenia).

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] najvyššiemu súdu vytýka, že sa vôbec nezaoberal jeho podstatnými dovolacími námietkami, ktorými odôvodňoval nesprávnosť a nezákonnosť rozhodnutí krajského súdu a okresného súdu a ktoré spočívali v tom, že sťažovateľom predložený súkromný znalecký posudok odborne a jasne určil hodnotu nehnuteľností, vo vzťahu ku ktorým sa domáhal vyporiadania podielového spoluvlastníctva, že výsluch znalca potvrdil, že hodnota nehnuteľností stanovená v súkromnom znaleckom posudku by bola aj po štyroch rokoch od jeho vyhotovenia rovnaká a že závery uznesenia krajského súdu

sp. zn. 19Co/66/2022 z 29. júna 2023 sú použiteľné aj v prípade sťažovateľa. V tomto kontexte považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za prekvapivé a zjavne neodôvodnené.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/154/2023 z 28. mája 2025 o odmietnutí jeho dovolania proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5Co/24/2023 z 9. augusta 2023 ako neprípustného podľa § 447 písm. f) CSP, ktoré sťažovateľ považuje za prekvapivé a zjavne neodôvodnené (bod 7).

9. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázku posúdenia prípustnosti dovolania vníma primárne ako otázku interpretácie (obyčajného) zákona, pričom v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa, samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

10. Zákonným limitom na posudzovanie obsahu podaného dovolania je § 440 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu ich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck. 2022. s. 1616 – 1620.).

11. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne (II. ÚS 277/2021). Ústavný súd pri preskúvaní rozhodnutí dovolacieho súdu z pohľadu posudzovania obsahu dovolania vyslovil, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020, IV. ÚS 15/2021, IV. ÚS 253/2024), ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany (III. ÚS 278/2022). Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc (III. ÚS 580/2021, III. ÚS 198/2022). Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky. Proti nadmernému formalizmu pri posudzovaní procesných úkonov účastníkov civilného konania sa ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vymedzuje (II. ÚS 135/04, III. ÚS 564/2021). V tejto myšlienkovvej línii konštatuje, že procesný predpis (Civilný sporový poriadok) nevyžaduje, aby dovolací dôvod bol označený aj konkrétnym číslom paragrafu (§ 420, resp. § 421). Naopak, z § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 CSP vyplýva spôsob, akým je potrebné konkrétny dovolací dôvod vymedziť.

12. Vychádzajúc z uvedeného, osobitne z dôvodov ústavnej sťažnosti (bod 7), ktorými je viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde), ústavný súd zameral svoju pozornosť na to, či najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody, pre ktoré ho odmietol ako neprípustné, a teda či účinky jeho dovolacej právomoci boli zlučiteľné s právom sťažovateľa ako strany sporu na prístup k súdu a súčasne či zo strany najvyššieho súdu došlo k splneniu požiadaviek kladených na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

13. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia v kontexte obsahu sťažovateľovho dovolania ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd pri svojom rozhodovaní o dovolaní podľa § 420 písm. f) CSP správne vychádzal z toho, že rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu nemožno posudzovať izolovane, ale spoločne, teda že tvoria jeden celok. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd primeraným spôsobom aplikoval na vec vzťahujúce sa procesné normy týkajúce sa dovolania a náležite odôvodnil napadnuté uznesenie, pričom v reakcii na dovolacie námietky sťažovateľa jasne uviedol, prečo súdy nižšej inštancie nemohli akceptovať sťažovateľom predložený súkromný znalecký posudok, prečo nejde o rovnaký prípad ako v sporoch, na ktoré sťažovateľ poukazoval, a taktiež prečo považovali cenu, za ktorú sťažovateľ nadobudol nehnuteľnosť parc. č. ■■■■■, za takú, za ktorú je nutné vysporiadať aj zrušené podielové spoluvlastníctvo pri nehnuteľnostiach parc. č. ■■■■■ a parc. č. ■■■■■. Záver najvyššieho súdu, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv, plne rešpektuje relevantnú judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 252/04 a I. ÚS 50/04), na ktorú najvyšší súd odkázal v bode 16 napadnutého uznesenia. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je zjavne neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu nemajúce oporu v Civilnom sporovom poriadku (§ 438 a nasl.).

14. Základné právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania (strany sporu) zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania (strana sporu) uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (m. m. IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

15. Sťažovateľ však v dovolaní nenaformuloval žiadnu právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP].

16. Keďže ústavný súd v prejednávanej veci nevzhliadol žiadny protiústavný exces ani zásah do práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie najvyšším súdom, ktorých

porušenie sťažovateľ namieta, ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. októbra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu